

ŚRODKI TRANSPORTU DROGOWEGO EKSPLOATACJA OBSŁUGA I NAPRAWA	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-82 3627-05
	Naprawa pojazdów samochodowych Regeneracja części napawaniem Wymagania i badania powłok	Zamiast BN-68/3627-05
		Grupa katalogowa 0520

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące powłok części pojazdów samochodowych regenerowanych napawaniem.

1.2. Zakres stosowania normy. Normę należy stosować przy kontroli technicznej i odbiorze części pojazdów samochodowych regenerowanych następującymi metodami napawania:

- drutami ze stali węglowych i stopowych w osłonie gazowej,
- wibrostrykowo,
- drutami rdzeniowymi w osłonie gazowej,
- drutami ze stali węglowych pod topnikiem,
- proszkami metali metodą gazową,
- proszkami metali metodą plazmową.

1.3. Określenia

1.3.1. części odpowiedzialne — części, których powierzchnie regenerowane pracują w warunkach połączeń ruchowych przy obciążeniu dynamicznym, a praca ich ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ruchu pojazdu.

1.3.2. części zwykłe — części, których powierzchnie regenerowane pracują w warunkach połączeń spoczynkowych niezależnie od rodzaju obciążenia lub praca ich nie ma istotnego wpływu na bezpieczeństwo ruchu pojazdu.

2. WYMAGANIA

2.1. Wygląd powłoki. Powłoka napawana powinna pokrywać równomiernie całą regenerowaną powierzchnię. Na napawanej powierzchni nie powinny znajdować się żadne wtrącenia niemetaliczne. Na powierzchniach napawanych pracujących w warunkach połączeń ruchowych dopuszcza się występowanie na powierzchni 1 dm² powłoki najwyższej trzech wklęsłości lub por o średnicy nie przekraczającej 5 mm każde. Niedopuszczalna jest siatka mikropęknięć. W odniesieniu do powierzchni spoczynkowych podane wielkości graniczne ulegają podwojeniu; może również wystąpić siatka mikropęknięć.

W przypadku powłok napawanych na czopach wałów korbowych dopuszcza się, uzasadniony względami technologicznymi, brak ciągłości (odstęp) pomiędzy krawędzią napawanej powłoki a ramieniem korby nie przekraczający 3 mm.

2.2. Twardość powłoki. Twardość powłoki napawanej powinna być zgodna z wymaganiami konstrukcyjnymi regenerowanej części. Wartości graniczne twardości dla poszczególnych metod napawania zestawiono w tabl. 1.

Zakres twardości na powierzchni zregenerowanej, jeżeli nie jest podany na rysunku konstrukcyjnym, powinien mieścić się w granicach: dla powierzchni miękkich mierzonych sposobem Brinella ± 10 HB, a dla powierzchni twardych mierzonych sposobem Rockwella w skali C w granicach ± 3 HRC w odniesieniu do wymaganej twardości.

Lp.	Metoda napawania	Charakterystyczny materiał spawalniczy	Wartości graniczne twardości	
1	Drutami węglowymi i stopowymi w osłonie gazowej	AH 17 ¹⁾ SpG3S1 PN-77/M-69420	54÷ 58 HRC 180÷230 HB	
2	Wibrostrykowo	D85A PN-71/M-80057	38÷ 43 HRC	
3	Drutami ze stali węglowej pod topnikiem	SPG1 PN-77/M-69420 TA. St. 6 PN-73/M-69355	220÷280 HB	
4	Drutami rdzeniowymi w osłonie gazowej	ER-P ²⁾ (3 ¹⁾ ER-KP(3 ¹⁾)	54÷ 58 HRC	
5	Proszkami metali metodą gazową	10224 ²⁾ 10185 ²⁾ 10009 ²⁾	160÷180 HB 36÷ 42 HRC 54÷62 HRC	
6	Proszkami metali metodą plazmową	PMCo-45 PMCo-55 PMNi-20 PMNi-45	BN-81/ 4134-01	37÷ 47 HRC 53÷58 HRC 200÷260 HB 41÷ 45HRC

¹⁾ Druty krajowe opracowane przez Zakład Doświadczalny Huty im. Lenina w Krakowie i JMZ w Gliwicach — patrz Informacje dodatkowe p. 4.

²⁾ Proszki importowane — patrz Informacje dodatkowe p. 4.

Zgłoszona przez Instytut Transportu Samochodowego
Ustanowiona przez Ministra Komunikacji dnia 18 grudnia 1982 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1983 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 5/1983 poz. 8)

2.3. Powiązanie powłoki z podłożem. Materiał powłoki napawanej powinien mieć wtopienie w materiał podłoża. Niedopuszczalne jest wystąpienie linii ciągłej w miejscu przejścia. Przy napawaniu wibrostykowym dopuszczalne jest wystąpienie drobnych pęcherzy na pograniczu warstwy napawanej i podłoża.

2.4. Przechowywanie. Regeneracyjne powłoki napawane powinny być zabezpieczone przed korozją. Powierzchnie pasowane powinny być dodatkowo owinięte papierem przetłuszczonym.

2.5. Cechowanie. Każda część odpowiedzialna, regenerowana napawaniem powinna być oznaczona w widocznym miejscu w sposób trwały i czytelny. Oznaczenie powinno obejmować kolejno symbole:

- metody regeneracji (napawaniem) — N,
  - kolejności przeprowadzonej regeneracji — I lub 2,
  - zakładu wykonującego regenerację, np.: KZNS.
- Części zwykle nie wymagają cechowania.

3. BADANIA

3.1. Rodzaje badań. Przy odbiorze technicznym regenerowane powłoki napawane podlegają następującym badaniom:

- a) sprawdzeniu wyglądu zewnętrznego,
- b) sprawdzeniu twardości,
- c) sprawdzeniu jakości powiązania napawanej powłoki z podłożem,
- d) sprawdzeniu cechowania.

3.2. Kontrola jakości

3.2.1. Skład i licznosc partii. Partia powinna składać się z jednakowych asortymentów części napawanych tą samą metodą i tymi samymi materiałami. Licznosc partii nie powinna przekraczać 90 sztuk.

3.2.2. Sposób pobierania próbek. Badaniem wg 3.1.a) oraz 3.1.d) należy poddać wszystkie napawane części. Do badań niepełnych wg 3.1.b) i 3.1.c) należy pobrać losowo próbkę zgodnie z PN/N-03010.

W przypadku wystąpienia dwóch lub więcej powłok napawanych na jednej części regenerowanej, wystarczy poddać tym badaniom jedną z nich. W przypadku partii liczącej do 15 sztuk dopuszcza się przeprowadzenie badań wg 3.1.c) na specjalnie przygotowanej próbce, której materiał powinien odpowiadać materiałowi części przewidzianych do regeneracji.

3.2.3. Poziom kontroli

- a) przy badaniach wg 3.1.b) — II ogólny wg PN-79/N-03021 tabl. 1,
- b) przy badaniach wg 3.1.c) — S-2 specjalny wg PN-79/N-03021 tabl. 1.

3.2.4. Wadliwość dopuszczalna — maksimum 6,5 %.

3.2.5. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli wg 3.1.b) podano w tabl. 2, dla kontroli wg 3.1.c) — w tabl. 3. Wybór i stosowanie planów badania oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021.

Tablica 2

Licznosc partii	Licznosc próbki	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
sztuk			
1	2	3	4
2 ÷ 8	2	0	1
9 ÷ 15	3	0	1
16 ÷ 25	5	1	2
26 ÷ 50	8	1	2
51 ÷ 90	13	2	3

Tablica 3

Licznosc partii	Licznosc próbki	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
sztuk			
1	2	3	4
2 ÷ 25	2	0	1
26 ÷ 90	3	0	1

3.3. Opis badań

3.3.1. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego należy przeprowadzać po obróbce mechanicznej powłoki wzrokowo bez stosowania optycznych przyrządów pomiarowych. Zauważone pęknięcia należy sprawdzać dodatkowo lupą o pięciokrotnym powiększeniu. W przypadku części odpowiedzialnych do wykrywania pęknięć zaleca się stosować nieniszczące metody defektoskopowe.

3.3.2. Sprawdzenie twardości należy przeprowadzać po obróbce mechanicznej powłoki. Twardość należy określać w pięciu miejscach sposobem Brinella wg PN-78/H-04350 lub Rockwella wg PN-78/H-04355 w zależności od twardości warstwy napawanej.

Przeliczenie otrzymanych wyników z wymaganiami konstrukcyjnymi należy wykonywać wg PN-76/H-04357.

3.3.3. Sprawdzenie jakości powiązania napawanej powłoki z podłożem należy przeprowadzać pod mikroskopem przy minimalnym powiększeniu 125× na poprzeczny przekroju badanej części lub próbki. Powierzchnia przekroju powinna być przeszlifowana, wypolerowana i wytrawiona zgodnie z wymaganiami uzyskania złałów metalograficznych.

3.3.4. Sprawdzenie cechowania należy przeprowadzać niezbrojonym okiem w celu stwierdzenia zgodności z wymaganiami podanymi w 2.5.

3.4. Ocena wyników badań. Napawaną powłokę należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeśli wszystkie wyniki badań są dodatnie.

Przy stwierdzeniu, że z pobranych do badań wg 3.1.c) części, liczba sztuk niedobrych w próbie przekracza liczbę kwalifikującą podaną w tabl. 3 kol. 3, licznosc próbki należy zwiększyć dwukrotnie. Jeżeli wynik chociażby jednego powtórnego badania wg 3.1.c) będzie ujemny, całą partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

3.5. Zaświadczenie o wynikach badań. Na żądanie wydać zaświadczenie stwierdzające zgodność wykonanej regeneracji z postanowieniami niniejszej normy.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Transportu Samochodowego.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-68/3627-05

a) sprecyzowano metody napawania powierzchni i podano wartości graniczne twardości powłok,

b) zwiększono wymagania w zakresie napawanych powierzchni,

c) wprowadzono obowiązek cechowania części odpowiedzialnych.

3. Normy związane

PN-78/H-04350 Pomiar twardości metali sposobem Brinella

PN-78/H-04355 Pomiar twardości metali sposobem Rockwella

PN-76/H-04357 Skala A, B, C i F twardości stali i staliwa wg Vickersa, Brinella i Rockwella

PN-76/H-84028 Stal węglowa do wyrobu walcówki na drut. Gatunki

PN-73/M-69355 Topniki do spawania i napawania łukiem krytym

PN-77/M-69420 Spawalnictwo. Spoiwa stalowe do spawania i napawania

PN-71/M-80057 Druty sprężynowe. Druty ze stali węglowych, okrągłe, ogólnego przeznaczenia

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

BN-81/4134-01 Spawalnictwo. Proszki metalowe do napawania

4. Producceni drutów. Druty podane w tabl. 1 o znakach: AH17 opracowane zostały przez Instytut Metalurgii Żelaza w Gliwicach i objęte ZN-74/0644-06 Pręty i walcówka ze stali automatowych stopowych; ER-P2/3 i ER-KP/3 — przez Zakład Doświadczalny Huty Lenina w Krakowie i objęte ZN-63/06-16-01 Elektrody rdzeniowe.

Proszki o znakach 10224, 10185, 10009 produkowane są przez szwajcarską firmę Castolin.

5. Autor projektu normy — inż. Zdzisław Kamirowski.

